

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.137/2021/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. J. B. pártfogó ügyvéd (cím) által képviselt 'felperes neve' (cím) felperesnek – a Kerchnerné dr. Felső Zsuzsanna ügyvéd (cím) által képviselt 'alperes neve' (cím) alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 21.P.20.569/2020/19. számú, 20. sorszám alatt kijavított ítélete ellen a felperes részéről 21. sorszám alatt előterjesztett, 25. sorszám alatt pontosított fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy az állam visel 800 000 (nyolcszázezer) forint fellebbezési illetéket, míg a felperes pártfogó ügyvédjének díja a felperes terhére esik.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 2016. január 18-tól 2018. november 26-ig tartózkodott fogvatartottként az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben. 2017. augusztus 7-től a 2018. november 25-i szabadulásáig fodrázsként munkáltatták (csütörtök és vasárnap kivételével), amelynek során naponta 1 órát biztosítottak számára a szabad levegőn tartózkodásra. A felperes nem terjesztett elő ezzel összefüggő panaszt az alperesnél.

[2] A felperes keresetében kérte kötelezni az alperest 10 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére. Hivatkozása szerint az alperes úgy jelölte ki munkaidejét, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 122. §-ának ea) pontjában szabályozottak ellenére nem élhetett a szabad levegőn tartózkodás jogával, emellett munkáltatásának egy szakaszában ablaktalan helyiségben dolgozott. Panaszt pedig azért nem terjesztett elő, mert tartott annak „megtorlásától”.

[3] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását. Hivatkozása szerint a felperes munkaideje lehetővé tette, hogy hétköznaponként a 20 perces ebédidőt meghaladóan, szombati munkanapjain pedig a reggeli munkakezdés előtt a szabad levegőn tartózkodjon. Emellett a felperes nem élt panasszal sem.

[4] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével elutasította a keresetet és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 500 000 Ft perköltséget. Kijavított ítéletében a felperest kötelezte 600 000 Ft le nem rótt illeték viselésére.

[5] Az ítélet indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) személyiségi jogsértéssel és sérelemdíj fizetésével összefüggő rendelkezéseit, illetőleg a Ptk. 6:548. §-ának (1) bekezdését, amelynek értelmében közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget akkor lehet megállapítani, ha a kárt közhatalom gyakorlásával, vagy annak elmulasztásával okozták, és a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható. A Bvtv. 21. §-ának (1) bekezdése értelmében ilyen jogorvoslat a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez címezendő, a végrehajtásért felelős szerv intézkedése vagy döntése ellen, illetve annak elmulasztása miatti panasz. A felperes a felek egyező előadása szerint nem terjesztett elő panaszt a szabad levegőn tartózkodás jogával összefüggésben panaszt a felperes nem terjesztett elő az alperesi intézmény vezetőjéhez, holott az alkalmas lett volna a sérelem elhárítására. Ennek elmulasztása önmagában a kereset elutasításához vezet.

[6] Másodlagosan kitért arra is az ítélet indokolásában – idézve a Bvtv. 122. §-ának ea) és 133. §-a (2) bekezdésének c) pontjait, illetőleg a Ptk. 6:519. §-át –, hogy az alperes bizonyította, hogy nem szegte meg a fogva tartás szabályait, a felperes személyiségi joga pedig nem sérült.

[7] A munkáltatásra vonatkozó, a keresetlevélhez mellékelte alperesi okirat, amely a felperes hivatkozása szerint azt igazolja, hogy a délelőtti és délutáni műszak közötti 1,5 órás munkaközi szünet nem adott lehetőséget a napi 1 órás levegőn tartózkodásra, nem cáfolja, hogy az alperes által becsatoltak szerint az általánosságban meghatározott munkarendben 2 óra szünetet biztosítottak a felperesnek. A becsatolt okiratok mellett Sz. P. és F. I. tanúvallomása is igazolta, hogy az ideiglenes munkarend is lehetőséget adott a napi 20 perces ebédidőt meghaladó legalább egy órányi pihenőidőben a levegőzésre, sétára. E két tanú igazolta, hogy a levegőzés joga az alperesi intézetben hat különböző színhelyen, a fogvatartottak különböző csoportba sorolása alapján naponta folyamatosan, tavasztól őszig pedig a jó időre tekintettel meghosszabbított időszakban volt biztosított. Mindezeket nem cáfolta a felperessel hat hónapig egy zárkában fogva tartott G. Z. tanúvallomása, akit egyrészt más beosztásban munkáltattak, másrészt nem igazolta, hogy a felperes szándéka ellenére nem élt a levegőzés jogával. E körben is értékelte, hogy a felperes saját nyilatkozata szerint sem nyújtott be panaszt, illetőleg nem vitatta az alperes azon nyilatkozatát sem, hogy ezzel összefüggésben orvosi ellátást, pszichológusi meghallgatást, parancsnoki vagy ügyészi meghallgatást sem kezdeményezett. Mindezek pedig azt támasztják alá, hogy a felperes nem az alperesi munkaidőbeosztás miatt nem gyakorolta a szabad levegőn tartózkodást. A felperes „megtorlásától” való félelme körében pedig kitért arra is, hogy a felperes nem vitatta a tanúk vallomásával is megerősített alperesi tényelőadását, hogy más esetekben élt a Bvtv. 10. §-a szerinti panasszal. A felperes G. Z. tanúvallomásával azt sem bizonyította, hogy az egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi joga sérült, ugyanis a tanúvallomás azon kitétele, hogy „mondott olyat a felperes, hogy mivel nem sétálhat, ideges” ilyen hátrány megállapítására nem vezethet. Saját nyilatkozata szerint pedig már korábban szedett Frontint pszichés bántalmi miatt.

[8] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján állapította meg. Emellett a felperes köteles viselni a feljegyzett eljárási illetéket is.

[9] A felperes fellebbezett az ítélet ellen, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását elsődlegesen a kereseti kérelemnek megfelelően kérte, másodlagosan pedig 3 333 333 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kérte az alperes perköltségében történő marasztalását is. Fellebbezését azzal indokolta, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított tényállással szemben csupán pihenőnapjain, azaz csütörtökönként és vasárnaponként tudott élni a szabadon tartózkodás jogával, maga a fodrázműhely pedig egy ablaktalan, alagsori helyiségben volt. A munkabeosztás nem adott számára lehetőséget a levegőzésre a napi 20 perces ebédidőt követően. Tény, hogy sem jogorvoslattal, sem panasszal nem élt, amelynek oka az volt, hogy félt az alperes megtorlásától, rosszallásától, esetlegesen a kedvezménytel való szabadulás lehetőségének elvesztésétől az intézetben uralkodó íratlan szabályok miatt. Emellett az elsőfokú bíróság nem megfelelően vette figyelembe G. Z. tanúvallomását, aki 6 hónapig egy zárkában volt a felperessel, ezért hitelt érdemlően tudja alátámasztani, a felperes állításait, illetőleg hogy sérült a testi és lelki egészséghez való joga. Másodlagos fellebbezése az e tanúvallomással alátámasztott 6 hónapi sérelmek kompenzálására irányult.

[10] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását (és a fellebbezés elutasítását), annak helyes indokai alapján. Kiemelte, hogy a felperes más ügyeiben élt a kérelem és panasz előterjesztésének jogával, a 20 perces ebédidő mellett pedig mind az általános beosztása szerinti kétórás, mind pedig az eseti, másfél órás pihenőidő biztosította a jogainak gyakorlását, a lelki egészségének sérelmét pedig nem igazolta.

[11] A fellebbezés megalapozatlan.

[12] Az ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 183. §-ának (3) bekezdésében rögzítettekkel szemben (és azt megengedő külön rendelkezés hiányában) a perfelvétel lezárását megelőzően hallgatta meg az egyik tanút, Sz. P-t (9. sorszámú jegyzőkönyv 4-7. oldal). Az ítéltábla azonban – a Pp. 370. §-ának (3) bekezdése ellenére – nem hozta a felek tudomására ezt az eljárási szabálysértést, mert egyrészt e tanúvallomás hiányában is – az elsőfokú bíróság által helytállóan kifejtettek szerint – önmagában a panasz elmaradása megalapozatlanná tette a keresetet, másrészt pedig nem befolyásolta az ügy érdemi elbírálását (ennek keretében e tanúvallomás felek által sem vitatott tartalmi értékelését), hogy e tanú meghallgatására ugyanezen tárgyaláson nem a perfelvétel lezárását követően, az érdemi tárgyaláson került sor, mint F. I. tanú (9. sorszámú jegyzőkönyv 9. oldal) esetében. Az ítéltábla észlelte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság ezt követően is határozott ugyan a „perfelvételi tárgyalás elhalasztásáról” (14. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalta II. sorszámú végzés), ez azonban nyilvánvalóan az ügy érdemi elbírálását nem érintő elírás volt, ugyanis az elsőfokú bíróság e tárgyalása, majd a következő tárgyalás is érdemi tárgyalás volt (14. és 18. sorszámú jegyzőkönyvek).

[13] Mindezek mellett az elsőfokú bíróság feltárta az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást a felajánlott bizonyítás alapján, és megalapozottan utasította el a keresetet. Döntéseinek indokaival az ítéltábla egyetértett, ezért csupán a fellebbezésben foglaltak miatt hangsúlyozza a következőket:

[14] A felperes alaptalanul hivatkozott fellebbezésében a panasz elmulasztásával kapcsolatban általa előadott, de még csak nem is valószínűsített érvre. Az elsőfokú ítélet helytálló, ehelyütt szükségtelenül meg nem ismételte indokai mellett az ítéltábla utal az alábbiakra is.

[15] A Bvtv. elsőfokú bíróság által is hivatkozott 21. §-a (1) bekezdésének első mondata és (2) bekezdése értelmében az elítélt a végrehajtásért felelős szerv intézkedése vagy döntése ellen, illetve annak elmulasztása miatt panasszal fordulhat a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. A (3) bekezdés szerint a panaszt - e törvény eltérő rendelkezése hiányában - az intézkedés, vagy a döntés közlésétől, illetve annak elmulasztásától számított tizenöt napon belül lehet előterjeszteni. A panaszt írásban kell benyújtani, vagy arról jegyzőkönyvet kell felvenni. A (4) bekezdés alapján ha a jogosult a panasz megtételében akadályoztatva volt, a panaszt az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül lehet igazolási kérelemmel együtt előterjeszteni. Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenséget valószínűsítik. Az intézkedés vagy a döntés közlésétől, illetve annak elmulasztásától számított három hónapon túl igazolási kérelem nem terjeszthető elő. A Bvtv. 142. §-ának (1) bekezdése szerint pedig az elítélt a bv. szerv ügyintézésre jogosult tagjának döntése - kivéve a kérelemnek helyt adó - vagy az intézkedés ellen, illetve annak elmulasztása esetén, ha a törvény eltérően nem rendelkezik, a 21. § (3) bekezdése szerint panasszal fordulhat annak a bv. intézetnek a parancsnokához, ahol a döntés, az intézkedés vagy a mulasztás történt.

[16] E szabályozás mellett pedig amennyiben a felperes előadása bizonyítást is nyert volna (szemben az elsőfokú ítélet helytálló érveivel), a felperes azt követően sem élt igazolási kérelemmel (és panasszal), miután kedvezményes szabadulása eldőlt, amelyhez képest pedig az általa hivatkozott „akadályoztatása” esetén is legfeljebb a 2017. augusztus 7-én megkezdődött munkáltatásától számított 3 hónapos objektív határidőn belül [Bvtv. 21. §-a (4) bekezdésének 3. mondata] hivatkozhatott volna erre.

[17] Az ítéltábla a teljesség kedvéért utal arra is, hogy a bírói gyakorlat (ideértve a korábban hatályban volt Ptk. alatt kialakult gyakorlatot is) szerint nem áll fenn a büntetés-végrehajtási intézet „kártérítési” felelőssége, ha a felperes a rendes jogorvoslati lehetőség kimerítéseként panaszjogával nem élt (Szegedi Ítéltábla Pf.I.21.019/2014/4. számú ítélete) azzal, hogy a panaszjog gyakorlásának elmaradása azonban csak akkor minősül a kártérítési vagy sérelemdíj iránti igény érvényesítését kizáró körülménynek, amennyiben alkalmas a kár/nem vagyoni sérelem elhárítására (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.130/2020/3. és Győri Ítéltábla Pf.I.20.215/2018/5/I. számú ítéletei). A perbeli esetben ugyanakkor akár a sérelmezett munkarend azonnali megváltoztatásával is lehetőség lett volna orvosolni a felperes (nem bizonyított) sérelmeit.

[18] A panasz elmulasztását azonban az esetleges orvoslásra alkalmatlanság (részleges alkalmatlanság) hiányában is figyelembe kell venni abból a szempontból, hogy

éppen a panasz teremthetné meg annak lehetőségét, hogy a sérelemmel kapcsolatos tényállás és az azzal összefüggésben a felek által előadottak még a sérelem fennálltakor rögzítésre kerüljenek. Ennek elmaradása a felperes által felhozott sérelmek bizonyítását nehezíti meg, amely az igényt érvényesítő fél terhén értékelendő. A csak utóbb sérelmezett körülményekkel összefüggésben pedig fentiekben is túlmutató értékelést kíván a panaszjog gyakorlása elmaradásának azon hatása, hogy a személyiségi jogsértést – annak megvalósulása esetén is – a súlyától megfoszthatja. Amennyiben ugyanis a fogvatartott szó nélkül hagy valamely hiányosságot, úgy nem életszerű, hogy a sérelmezett körülményt valóban sérelemdíjra alapot adó hátránnyként élte meg (Győri Ítéltábla Pf.I.20.019/2019/12/I. számú ítélete).

[19] Ez utóbbiakra is figyelemmel az elsőfokú bíróság – másodlagosan – helytállóan jutott arra a következtetésre is, hogy az alperes nem sértette meg a felperes Bvtv. 122. §-ának ea) pontjában biztosított jogát, amely szerint jogosult volt naponta legalább egy óra szabad levegőn tartózkodásra, ezáltal nem sérültek állított személyiségi jogai (Ptk. 2:43. §-ának a) és c) pontjai) sem.

[20] A keresetlevélhez mellékelt munkarend 2018. április 13-i keltezéséből megállapítható, hogy egyrészt a felperes személyes nyilatkozatától eltérően (9. sorszámú jegyzőkönyv 11. oldal) nem a teljes munkáltatására vonatkozott, másrészt e munkarend szerint is a felperes rendelkezésére állt 13 óra 30 perc és 15 óra között 1 óra 30 perc, amelyből a 20 perces ebédidőt követően jutott volna ideje akár 1 óra levegőzésre. Az elsőfokú bíróság emellett helytállóan értékelte G. Z. tanúvallomását is az egyéb bizonyítékok viszonylatában. E tanúvallomás bizonyítóerejével összefüggésben pedig az alperes helytállóan hivatkozott arra fellebbezési ellenkérelmében, hogy bár e tanú meghallgatása során (amelyet ugyan meghallgatása végén pontosított) nem tudott beszámolni arról, hogy ő melyik évben volt fogvatartott az alperesi intézetben, amelynek ellenére a felperes napirendjére meglehetősen pontossággal emlékezett. Emellett pedig nemcsak a becsatolt munkarendeknek, de a felperes személyes nyilatkozatának (9. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal) is ellentmondó vallomása szerint a felperes „dolgozott délelőtt és délután is (...) reggeltől egészen estig” (18. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal).

[21] Az ítéltábla mindezekre tekintettel helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján.

[22] A másodfokú eljárásban is pernyertes alperes nem számított fel másodfokú perköltséget, ezért arról nem kellett határozni

[23] A felperes költségmentességben részesült az elsőfokú ítélet meghozatalát követően, ezért az állam viseli a fellebbezési illetéket a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján. A felperest a fellebbezési eljárásban képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére vonatkozó megállapítás a Pp. 101. §-ának (3) bekezdésén alapul, amely ugyanakkor nem érinti, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálat a felperes részére biztosított támogatás és költségmentesség ismeretében határoz a díj tényleges viselőjéről a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 62. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján.

Debrecen, 2021. június 29.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás
s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

-kiadó-